

Article publicat a la prestigiosa revista científica 'Cancer Cell'

INVESTIGADORS D'HM HOSPITALES DETECTEN SIGNES D'ESGOTAMENT I DE MILLORA EN LES IMMUNOTERÀPIES EN ONCOLOGIA I PROPOSEN MÈTODES D'OPTIMITZACIÓ

- El Dr. Emiliano Calvo i la Dra. María de Miguel proposen una revisió integral de la investigació en immunoteràpia oncològica per trencar l' 'efecte bombolla', que no permet abordar els desafiaments clínics existents
- Els autors assenyalen el desenvolupament de fàrmacs similars amb dianes semblants i la manca de creativitat i inconformisme en el disseny dels assaigs clínics com reflexes d'aquest esgotament
- L'optimització de les dosis, la infraestimació dels efectes secundaris i l'aposta per noves estratègies terapèutiques pels anomenats 'tumors freds' són els reptes amb els quals s'enfronta la immunoteràpia oncològica avui dia

Madrid, 10 de setembre de 2020.- La irrupció de les immunoteràpies en oncologia va suposar una veritable fita en l'abordatge de la patologia oncològica ja que va obrir una nova via de combat contra la malaltia. Aconseguir que un fàrmac ataquí les cèl·lules cancerígenes a través de l'activació del propi sistema immune del pacient va proporcionar nous enfocaments que van fer avançar substancialment la investigació i es van començar a descobrir teràpies efectives que augmentaven substancialment les xifres de supervivència dels pacients i fins i tot aconseguien la tan desitjada curació en alguns casos.

Però aquesta revolució que va suposar la immunooncologia amb la creació de nous tractaments i noves línies d'investigació comença a donar signes d'esgotament. Així ho exposen els oncòlegs i investigadors d'HM Hospitales, Dr. Emiliano Calvo, director del Programa de Ensayos Clínicos en Fase Inicial START-HM CIOCC, i la Dra. María de Miguel, qui gaudeixen d'una àmplia experiència en el desenvolupament clínic de molts d'aquests fàrmacs.

Tots dos acaben de publicar a la prestigiosa revista científica 'Cancer Cell' un article que assenjala l'existència d'un 'efecte bombolla' al voltant de les immunoteràpies oncològiques. Diversos factors justifiquen que no s'estiguin abordant de manera òptima els desafiaments clínics de la immunoteràpia orientada cap a l'oncologia. "La immunoteràpia és realment excepcional i disruptiva en la història de la lluita contra aquesta terrible malaltia, de manera que s'entén l'entusiasme de metges, investigadors, i pacients al respecte.

Potser, aquest entusiasme, recolzat en els bons resultats que s'han anat mostrant amb aquestes teràpies immunes, han generat l'inici d'un 'efecte bombolla' que dificulta la visualització dels desafiaments clínics que l'aplicació de la immunoteràpia té, tant des de la perspectiva de la seva tolerància, com de la manera d'optimitzar el seu desenvolupament i aplicació als pacients ", assenyala el Dr. Calvo.

Segons les tesis dels investigadors del Centro Integral Oncológico Clara Campal HM CIOCC i de la Fundación de Investigación HM Hospitales, cal una revisió de la immunoteràpia, la consideració de la qual pot ser rellevant per optimitzar el tractament de pacients amb càncer i el desenvolupament de nous fàrmacs.

Fàrmacs similars

Un dels signes de l'anomenat 'efecte bombolla' al voltant d'aquesta modalitat terapèutica que es tradueix en un signe d'esgotament clar de sistema, és que es dedica la major part dels recursos al desenvolupament de fàrmacs similars, amb dianes semblants, i en indicacions ja explorades. "Falta creativitat i inconformisme, així com optimitzar el disseny dels assaigs clínics, per seguir donant passos disruptius en la lluita contra el càncer", indica la Dra. de Miguel.

També hi ha una similitud palpable entre molts assaigs clínics. Avui dia hi ha un major nombre d'assaigs, amb criteris de selecció més específics, i molts d'ells molt similars pel que fa a tipus de fàrmacs i indicacions, de manera que el nombre de pacients tractats en cada assaig per hospital ha disminuït de manera important. "Es troben a faltar fàrmacs i dissenys d'assaigs més creatius i amb una major base racional per intentar posar en evidència la bondat d'aquests fàrmacs. Al meu entendre, hi ha molta 'em-toodrug' o fàrmacs molt semblants entre ells -per disminuir el risc de fracàs en el seu desenvolupament-, quan el que demanen els pacients són tractaments diferents i millors als que ja hi ha disponibles", afirma el Dr. Calvo.

Altres aspectes que s'assenyalen en la publicació fan referència a la infraestimació dels efectes secundaris d'aquests fàrmacs que, si bé, es toleren en línies generals millor que la quimioteràpia, estan lluny de ser innocus i de vegades passen desapercebuts als oncòlegs o, si més no, infravalorats. "Hi ha patrons de resposta a aquests fàrmacs no vistos amb anterioritat amb altres teràpies, com les anomenades pseudoprogessions o les hiperprogessions, que els oncòlegs hem de tenir en compte clínicament. Finalment, la dosi i esquema que s'administra d'aquests fàrmacs és optimitzable, podent possiblement administrar-se amb menys freqüència i en dosis inferiors a les establertes inicialment, i, fins i tot, de manera no crònica. En aquest sentit estan ja treballant les companyies farmacèutiques, per facilitar que aquests fàrmacs tinguin una administració més convenient pels pacients i sostenible pels sistemes de salut ", indica el Dr. Calvo.

'Tumors freds'

Una altra de les idees que es llança en el article fa referència a l'existència d'una dualitat entre 'tumors calents' i 'tumors freds'. "Normalment, la immunoteràpia comercialitzada a dia d'avui és eficaç en molts tipus diferents de tumors en els quals el sistema immune del pacient ha estat ja prèviament capaç de reconèixer

aquestes cèl·lules malignes i es potencia gràcies a aquestes teràpies. És el que anomenem tumors inflamats o 'calents'. El gran repte de la immunoteràpia actualment és aconseguir també eficàcia en la lluita contra els tumors 'freds' o que han passat totalment desapercebuts pel sistema immune del pacient. També, una àrea de desenvolupament és el tractament de pacients en els que el càncer ha estat resistent després de la resposta inicial a la immunoteràpia. A tot això, s'està estudiant diferents modalitats d'immunoteràpia en assaigs clínics, ja no només els clàssics inhibidors de punts de control del sistema immune, sinó també els agonistes, vacunes, teràpies cel·lulars i re-directors de cèl·lules T, virus oncolítics modificats genèticament, citoquines, etc.", destaca la Dra. de Miguel.

Els investigadors d'HM Hospitales assenyalen també en el seu article que molts fàrmacs immuno-oncològics mostraven eficàcia d'una manera tan evident i amb un perfil de tolerància tan favorable, que en molts casos es van comercialitzar sense haver acabat d'optimitzar aspectes com la dosi, l'esquema d'administració o la idoneïtat de la seva combinació amb altres fàrmacs. "Es tracta de fàrmacs molt cars i a l'optimitzar la seva dosi, la freqüència de la seva administració i posar un límit en el temps o durada d'aquests tractaments, no només té benefici en la conveniència de la seva administració pel pacient sinó també en el sosteniment del sistema sanitari", afirma el Dr. Calvo.

Big data

Com a colofó i amb l'objectiu de dinamitzar la recerca en immunologia oncològica ambdós autors aposten per aprofundir en el desenvolupament i coneixement dels mecanismes d'acció d'aquests fàrmacs, de la biologia del càncer a tractar i del mal funcionament del sistema immune del pacient oncològic. "És a dir, fonamentar el desenvolupament d'aquests fàrmacs en un raonament científic sòlid, més que en un desenvolupament empíric probabilístic, del tipus 'just in case'". Per aconseguir-ho aposten pel BigData i la Intel·ligència Artificial a l'hora d'optimitzar millor els tractaments i el coneixement de la malaltia. "Avui ja tenim la tecnologia necessària per capturar una quantitat immensa i diferent de dades de característiques, a la qual cosa s'uneix una capacitat d'anàlisi i computació també única i amb eines matemàtiques diferents. Això, crec, ens portarà a un model revolucionari de desenvolupament de fàrmacs millors, en major quantitat i d'una manera més ràpida i sostenible que el que s'ha aconseguit en totes aquestes dècades prèvies de la lluita contra el càncer", conclou el Dr. Calvo.

HM Hospitales

HM Hospitales és el grup hospitalari privat de referència a nivell nacional que basa la seva oferta en l'excel·lència assistencial sumada a la investigació, la docència, la constant innovació tecnològica i la publicació de resultats.

Dirigit per metges i amb capital 100% espanyol, compta en l'actualitat amb més de 5.000 treballadors laborals que concentren els seus esforços en oferir una medicina de qualitat i innovadora centrada en la cura de la salut i el benestar dels seus pacients i familiars.

HM Hospitales està format per 42 centres assistencials: 16 hospitals, 4 centres integrals d'alta especialització en Oncologia, Cardiologia, Neurociències i Fertilitat, a més de 22 policlíniques. Tots ells treballen de manera coordinada per oferir una gestió integral de les necessitats i requeriments dels seus pacients.

A Barcelona, HM Hospitales compta amb una xarxa assistencial conformada pels centres hospitalaris HM Delfos, HM Sant Jordi i HM Nens, que donen cobertura a totes les especialitats mèdiques i estan dotats amb tecnologia sanitària d'última generació. Tot per oferir als pacients de la Ciutat Comtal i de Catalunya un projecte assistencial, docent i investigador de referència de la sanitat privada i que s'integra a la xarxa assistencial nacional del Grup HM.

Més informació per a mitjans:

VITAMINE! Media & Marketing
Carles Fernández / Sílvia Roca
93 100 31 51 / 626 419 691
E-mail: sroca@vitamine.cat

DPTO. DE COMUNICACIÓN DE HM HOSPITALES
Pedro Lechuga Mallo
Tel.: 987 20 23 00 Ext 112 / Mòbil 638 84 63 84
E-mail: plechuga@hmhospitales.com

Més informació: www.hmhospitales.com